

PARLAMENT EUROPEJSKI

2004

2009

Komisja Petycji

2004/2129(INI)

29.11.2004

OPINIA

Komisji Petycji

dla Komisji Spraw Konstytucyjnych

w sprawie projektu Traktatu ustanawiającego Konstytucję dla Europy
(2004/2129(INI))

Sprawozdawca komisji opiniodawczej: Marcin Libicki

PA_NonLeg

AD\548783PL.doc

PE 349.7872/6AD\548783P

PL

WSKAZÓWKI

Komisja Petycji zwraca się do Komisji Spraw Konstytucyjnych, właściwej dla tej sprawy, o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji następujących wskazówek:

Wstęp

Zgodnie z przedmową do nowego projektu konstytucji, na szczycie w Laeken w grudniu 2001 r. do Konwentu w sprawie przyszłości Europy zwrócono się o przedstawienie propozycji dotyczących trzech kwestii. Pierwsza z tych kwestii to „jak sprawić, by projekt wspólnotowy i instytucje unijne stały się bliższe obywatelom”.

Komisja Petycji jest najwłaściwszą jednostką w Parlamencie Europejskim do dostarczenia odpowiedzi, ponieważ zajmuje jedyną w swoim rodzaju pozycję w strukturze komisji parlamentarnych i posiada stały i codzienny kontakt z obywatelami z każdego Państwa Członkowskiego Unii. Częściej niż jakakolwiek inna komisja lub organ unijny jest stale informowana przez samych obywateli Unii o ich osobistych wątpliwościach i reakcjach na kwestie europejskie. Dlatego też jest w stanie ocenić sprawność funkcjonowania Unii w codziennym życiu.

Jednakże Komisja Petycji jest tylko szczytem ogromnej europejskiej góry lodowej. Mimo że utrzymuje ona bliskie kontakty z obywatelami, to jednak widoczne jest, że metody i postępowanie pozaparlamentarnych instytucji unijnych pozostają dla obywateli odległe i nieznanne, w najlepszym razie niezrozumiałe, i rzadko wzbudzające zaufanie. Sama konstytucja nie rozwiąże prawdopodobnie tego problemu.

Projekt konstytucji uwzględnia propozycje środków, które pozwolą obywatelom Unii na lepsze zrozumienie ram działania UE i Państw Członkowskich.

Prawa

Kwestia praw podstawowych i obywatelstwa Unii została bezpośrednio podjęta w projekcie konstytucji, a Karta Praw Podstawowych została w całości włączona do jego tekstu w Części II.

Ponadto Unia zobowiązuje się do przystąpienia do Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Wolności Podstawowych, do której obecnie przystępować mogą tylko Państwa Członkowskie, w ramach Rady Europy.

Osoby składające petycje nie są obecnie zazwyczaj zorientowane, jakie konkretne prawa im przysługują i w ramach jakich porozumień. Szczególnie trudno zrozumieć im, dlaczego Unia, posiadająca teraz Kartę Praw Podstawowych, nie dysponuje żadnymi środkami praktycznymi do zapewnienia wprowadzenia w życie i przestrzegania jej postanowień. Powiadomianie ich, że złożone przez nich wnioski podlegają kompetencji Europejskiego Trybunału Praw Człowieka i że muszą oni przejść szczeble postępowania w swoich Państwach Członkowskich, w niewielkim stopniu odpowiada na problemy, z którymi skierowali się oni do Komisji Petycji Parlamentu Europejskiego.

Każda osoba narodowości jednego z Państw Członkowskich jest obywatelem Unii. Nie istnieje jednak narodowość Unii Europejskiej. Pośród uznanych praw obywateli znajduje się prawo petycji do Parlamentu Europejskiego, które zostało im przyznane w Traktacie z Maastricht.

Wysiłki podejmowane przez Komisję Petycji i Parlament Europejski w celu zaspokojenia roszczeń odszkodowawczych obywateli często wieńczy sukces, zwłaszcza, gdy problem został rozwiązany w porozumieniu z władzami Państw Członkowskich (krajowymi, regionalnymi lub lokalnymi), lub gdy wyraźnie naruszono prawo UE i Komisja może stosować nacisk pod groźbą wszczęcia postępowania o naruszenie prawa. Jednak postępowanie takie gwarantuje jedynie, jeśli zakończy się sukcesem, zastosowanie się Państwa Członkowskiego do odpowiedniej dyrektywy. Rzadko przynosi bezpośrednie skutki dla składającej petycję osobie.

Dlatego też, zgodnie z wymogami zawartymi w przepisach wykonawczych do konstytucji, jak też w ramach porozumień międzyinstytucjonalnych, przewidziane są jasno określone procedury, dostarczające pozasądowych środków do ubiegania się o odszkodowanie, które nadają przepisom ujętym w Tytule II wymiar praktyczny.

Demokracja uczestnicząca

Tytuł VI przewiduje i potwierdza prawo obywateli do uczestnictwa w życiu demokratycznym Unii, jak również określa obowiązki Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich, który zajmuje się przypadkami „niewłaściwego administrowania w działaniach instytucji, organów lub jednostek organizacyjnych Unii”, znaczenie ochrony danych osobowych i status kościołów i organizacji innych niż wyznaniowe. Określono również udoskonalone zasady w zakresie przejrzystości.

Uregulowania takie są istotne dla obywateli, a tym samym dla Komisji Petycji, która, jak wspomniano, nadzoruje działalność i organizuje wybory Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich.

Artykuł 46 idzie jeszcze dalej, umożliwiając „obywatelom i stowarzyszeniom przedstawicielskim wypowiadanie się i publiczną wymianę poglądów we wszystkich dziedzinach działania Unii”. Z możliwości tej korzystają oni już od pewnego czasu poprzez postępowanie petycyjne.

Ponadto ustęp 4 art. 46 daje obywatelom - a dokładnie milionowi obywateli - całkowicie nową możliwość. Mogą oni mianowicie zainicjować akt prawny Unii. Stanowi to niewiarygodną szansę dla samej Unii na zapewnienie sobie wizerunku podmiotu odpowiadającego aktami prawnymi na sprawy dotyczące bezpośrednio obywateli. Procedura ta nie powinna jednakże stać się sposobem pomijania Parlamentu, który jest demokratyczną reprezentacją wszystkich obywateli UE. Innymi słowy powinna ona być postrzegana jako środek uzupełniający dla działań Parlamentu, a nie zastępujący je. Powinna więc zostać przekazana do Parlamentu przed zwróceniem się do Komisji o przedłożenie odpowiedniego wniosku.

Ustęp ten przewiduje, że ustawa europejska określi przepisy dotyczące procedur i warunków wymaganych dla takiej inicjatywy obywatelskiej. Konieczne jest, by procedury takie były proste, jasne i przejrzyste i dawały obywatelom skuteczne prawo inicjatywy i możliwość stałego uczestnictwa w postępowaniu prowadzącym do sformułowania propozycji aktu prawnego.

Środek taki powinien być więc postrzegany jako pozytywne rozszerzenie - i to bardzo praktyczne - obywatelskiego prawa petycji. Jest to właściwie istota prawa petycji, biorąc pod uwagę jego logiczne konsekwencje.

Kiedy nadejdzie odpowiedni moment Komisja Petycji chciałaby oczywiście brać udział w procedurze przygotowywania odpowiedniej ustawy europejskiej jako komisja właściwa przedmiotowo, być może razem z innymi zainteresowanymi komisjami parlamentarnymi, zależnie od poruszanej kwestii. Komisja Petycji rości sobie prawo i przyjmuje na siebie obowiązek stanowienia integralnej części procesu, który prowadzi obywatele do bezpośredniego tworzenia prawa europejskiego, w imię spójności i zasad, a także z przyczyn praktycznych.

Uwagi końcowe

Projekt Traktatu ustanawiającego Konstytucję dla Europy zawiera wiele szczegółowych przepisów w zakresie praw indywidualnych i obszarów polityki, które są częstym tematem dyskusji w komisji ze względu na petycje z nimi związane. Odnośnie tego należy jedynie przypomnieć, że postępowanie petycyjne wymaga współpracy, i że zwiększa ono możliwości Parlamentu pełnienia nadzoru i kontrolowania działalności Unii w imieniu obywateli. Wprowadzenie większej ilości bardziej odpowiednich środków pozasądowych zaowocowałoby zwiększeniem skuteczności procedury i wzmocnieniem prawa UE, uzgodnionego między Parlamentem a każdym Państwem Członkowskim poprzez Radę.

Podobnie, Komisja Petycji stanowi właściwe ramy parlamentarne dla promowania obywatelskich inicjatyw aktów prawnych, a w razie potrzeby ich dopracowania przy bezpośredniej i publicznej współpracy inicjatorów, jeszcze przed przedłożeniem ich Komisji. W nadchodzącym okresie należy odbyć kolejne debaty nad powyższymi kwestiami w celu dopracowania szczegółów procedury.

PROCEDURA

Tytuł	Projekt Traktatu ustanawiającego Konstytucję dla Europy		
Nr procedury	2004/2129(INI)		
Komisja wyznaczona do danej sprawy	AFCO		
Ścisła współpraca	Tak		
Sprawozdawca opinii Data powołania	Marcin Libicki 29.09.2004		
Rozpatrzenie w komisji	29.9.2004	7.10.2004	22.11.2004
Data zatwierdzenia wskazówek	23.11.2004		
Wynik głosowania	za:	11	
	przeciw:	0	
	wstrzymujących się:	0	
Posłowie obecni podczas końcowego głosowania	Marcin Libicki, Michael Cashman, Marie Panayotopoulos-Cassiotou, Maria Matsouka, Manolis Mavrommatis, Robert Atkins, Proinsias De Rossa, Rainer Wieland, Mario Borghezio, Carlos José Iturgaiz Angulo, David Hammerstein Mintz, Alexandra Dobolyi		
Zastępcy obecni podczas końcowego głosowania			
Zastępcy (art. 178 ust. 2) obecni podczas końcowego głosowania;			